

ΟΡΘΟΡΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- N. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ—ΔΑΥΡΑΣ: Ξαναγύρισμα
- ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ: Νύχτα
- ΑΙΜΙΛΙΑ ΣΤ. ΔΑΦΝΗ: Βραδυνή γαλήνη
- ΜΗΤΣΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: ΠΙΕΡ—ΛΟΤΙ
- ΒΑΣΟΣ ΝΟΔΑΡΟΣ: Δυὸ πρωινὰ
- ΙΩΑΝΝΑΡΟΣ ΑΡΙΣ: Κοκαίνη
- ΣΠΥΡΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΔΟΣ: Ὕμνος
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΗΡΑΣ—ΑΓΚΑΘΙΩΤΗΣ: Αὐτοθυσία
- Γ. ΤΣΟΥΚΑΝΤΑΣ: Σκιᾶς
- ORATIUS FLACCUS—Γ. ΚΟΠΕΛΙΑΔΗΣ: Πρὸς τὴν Ἄφρο-
δίτην
- ΠΕΡ. ΚΟΜ—W. CHANNING: Μεγάλες ιδέες
- ALFONSE DAUDET—ΣΩΤΟΣ ΓΑΡΔΕΝΗΣ: Ὁ ἄνθρωπος
μὲ τὸ χρυσὸ μυαλὸ
- ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΑΡΑΤΟΣ: Ὁ Χορὸς τῶν κυμάτων
- EDGAR ALLAN POE—ΠΕΡ. ΚΟΜ Ὁ μαύρος γάτος
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΛΩΡΟΣ: Ὁ Καλόγερος
- ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ: Βιβλία συναυλίες κ. λ. π.

ΟΡΘΡΟΣ

ΙΔΡΥΤΑΙ:

Γ. ΤΣΟΥΚΑΝΤΑΣ

Β. ΠΑΠΑΔΟΓΕΩΡΓΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Τ. ΤΣΙΜΠΟΣ

ΕΤΟΣ Α΄

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΦΑΒΙΕΡΟΥ 7

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Β. ΝΟΔΑΡΟΣ

ΦΥΛΛΟΝ 4

ΑΘΗΝΑΙ: 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1923

ΠΑΛΛΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΣΤΟ ΦΙΛΟ Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

ΞΑΝΑΓΥΡΙΣΜΑ

Χηράμενη τοῦ Ροδακιοῦ, νοικοκυρὰ τοῦ Ρούμπη·

Καὶ σὺ ψυχοκορούλα ὁμορφονιά
ποῦ ἄναφτες Σαββατόβραδο τὸ φουρνό σου μὲ
(θρούμπι

καὶ μοσκοβόλαε ἡ γειτονιά:

Αρχόντισσα τοῦ Ραγκαβᾶ· τῆς πλάκας ἀνεράϊδα

μὲ τ' ἄλικο φεσάκι σου στραβᾶ
ποῦ τέτιο νάξι λαγγερὸ ποτές μου δὲ ματάειδα.

Κάτι, μὲ σᾶς κρυφὸ, πῶς μὲ τραβᾶ.

Καὶ σὺ γλυκοκελάρισμα τῆς βρύσης, στὸ τερσέκι
τῆς γειτονιάς μου τῆς παλιάς.

Μαῦρε κισσὲ ποῦ ἀνάμπλεκες τὰ φύλλα σου παρέκει
μὲ τ' ἄνθια τῆς τριανταφυλλιάς.....

Κι' ἂν τὸ νερό σου στέρησε, γλυκειὰ παλιά μου βρύ-

(ση

μ' ἀκόμα στὴν ψυχὴ μου ῥέει καὶ χύνεται.

Ροῦγες, σοκάκια, αὐλόπορτες· λιγνὸ μου κυπαρίσσι!

—Τὸ αἷμα νερό δὲ γίνεται—

Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ· ΛΑΥΡΑΣ

ΝΥΧΤΑ

(Συνέχεια και τέλος)

Πέρασ' απ' τάρωστα κρεββάτια με μικρά τρεμουλιάρικα βηματάκια. Έπεσα γρήγορα και κουκουλώθηκα κάτω από την κουβέρτα ως το κεφάλι, σαν τα μικρά παιδιά που όταν φοβώνται το χειμώνα, χάνονται κάτω απ' το πάπλωμα...

Σε λίγο συνήλθα. Είχα κουραστεί μέσ' στο ζεστό και βαρύ αέρα της κουβέρτας. Έβγαλα δειλά το κεφάλι. Παντού ή ήσυχία, ή γαλήνη του ύπνου, που είχα αφήσει πριν. Κοίταξα το γλομπάκι που έκανε την ήσυχία κίτρινη. Η άκίνησία του με πείραξε. Ίσως αν κουνιόταν θα φώτιζε λιγότερο άρρωστιαρικά. Δυό-τρία έπλυναστατικά τινάγματα στα πόδια. Ανώφελα, δέ σηκώθηκα. Το γλομπάκι κρεμόταν ήσυχο σα μικρός ήλιος αναλλοίωτος...

Ένα δυνατό σφύριγμα, που απομακρυνόταν γρήγορα σαν τη φωνή του βιαστικού σιδηρόδρομου, κ' ένας φύλλινος έντονος ψιθυρισμός πέρασαν σύριζα από τα τζάμια των παραθύρων. Τα δέντρα τσακίζονταν σχεδόν στη μέση, υποκλίνονταν στον αέρα που είχε σηκωθεί. Η ζέστη του κρεββατιού μου φάνηκε άναπαυτικώτερη, ήδονική. Έπειτα θυμήθηκα τα γλομπάκια που κρεμόνταν έξω, στα δέντρα. Θα χοροπήδαγαν. Θα ακολουθούσαν τις υποκλίσεις των κλαριών των δέντρων στον αέρα και θα γράφαν λεπτές ασπροκίτρινες γραμμές στο μαύρο της νύχτας. Και θυμήθηκα ένα γλέντι σε περιβόλι πολύχρωμα φωτισμένο, που είχε τελειώσει μ' ένα άξαφνο κ' όρμητικό φύσημα. Βέβαια, έτσι χοροπήδαγαν και τότε τα γλομπάκια. Μόνο που έγγραφαν και κόκκινες & πράσινες και γαλάζιες γραμμές. Έκλεισα τα μάτια κουρασμένος σαν από τρελλή πανυχίδα, με τη θαμπή εικόνα ενός δάσους ανεμοδερνόμενου σε μια θάλασσα φώτων όλων των χρωμάτων...

Ξελετάχτηκα μέσα σ' ένα γενικό ξύπνημα. Κεφάλια τρομαγμένα και περίεργα είχαν τεντωθεί έξω από τις σταχειές κουβέρτες. Όλα τα μάτια κύτταζαν το κενό, άφηρημένα. Περισσότερο τέντωναν ταυτιά. Όλα είχαν γυρισμένα στον τοίχο του βάθους, τον κολλημένο στο διπλανό θάλαμο.

Δέν καταλάβαινα τη συνθηματική αυτή προσήλωση. Γύρισα δεξιά, αριστερά μ' έρωτηματικές ματιές. Κανείς δεν με πρόσεχε. Κουνήθηκα για να γυρίσουν στο τρίξιμο των σιδερεκτών. Όλοι έφεραν το δάχτυλο στο στόμα αυστηρά. Άξαφνα, μεσ' τη σιγή, πίσω από τον τοίχο του βάθους μια ταραχή μεγάλη. Ήχοι σιδερεκτών που χτυπιούνταν με μανία.

— Η δεύτερη ; Ψιθύρισε κάποιος.

— Ναί... του άπάντησε άλλος με νόημα.

Έπειτα σαν ένα τρελλό τρίξιμο άφηναςμένου αλόγου μ' όλα του τα λουριά, τα σίδερα και τα κουδούνια

Κάποιος άνασηκώθηκε στο κρεββάτι του. Ένα τρίξιμο σκληρό και κρύο. Γύρισα και κοίταξα με σκοπό που γεννήθηκε κείνη τη στιγμή. Το σκληρό τρίξιμο κ' η μανιασμένη αντίρα του διπλανού θαλάμου μου φάνηκαν σαν ήχος από το ίδιο όργανο, μα ό ένας στις δυνατές κ' ό άλλος στις λεπτές νότες.

Άρχισαν να πέφτουν τριγύρω στα κρεββάτια τους, σα να έλυναν καμιά συναναστροφή. Όλοι έδειχναν πως ήξαιραν κάτι που τελείωσε. Από το διπλανό θάλαμο ένας βαθύς, μακρύς άνασασμός έφτασε ως το κρεββάτι μου σα ν' άνάσαινε δίπλα μου κάποιος. Είταν πολύ δυνατός σαν ξαλάφρωμα ανθρώπου που ξυπνάει ύστερ' από ταραγμένο ύπνο. Έπειτα βήματα που σκορπίζουν, σα να λύθη-

ΒΡΑΔΥΝΗ ΓΑΛΗΝΗ

Το φως του άποσπερίτη λάμπει στο άπειρο και του βουνού τον ίσχο ξεχωρίζει Γείραν κ' οι καλάμιες στο ακοδλίμνο κ' η λίμνη τις άποκοιμίζει.

Άτάραχος ό δοϋς κ' άσάλευ τη της λεύκας ή κορφή κ' οι κλάδοι κ' οι κενταυρίδες πιά έκοιμήθηκαν με τους κισσούς περιπλοκάδι

Κάπου ένός σκύλλου άλύχτησμα και μιαν ήχώ άπογέλιο άρρωστημένο κάποιο πουλιού φτεροδύγισμα άπ' της νυχτός τους ίσκιουστρομαγμένο.

Κι' ύστερα πάλι ή άπέραντη της νύχτας ή σοφή γαλήνη, και μιá ψυχούλα όλάγρουπνη που φως από τ' άστέρια πίνει

Και μιá άρ μόνια ξεχύνεται σα δοξαριά παληού τεχνίτη, ρυθμίζοντας το άρμένισμα το γαληνό του άποσπερίτη

ΑΙΜΙΛΙΑ ΣΤ. ΔΑΦΝΗ

καθρεφιστώ στον αντίκρυνό τετράγωνο καθρέφτη. Δέν ήταν πιά Είχε μείνει μόνο το τζάμι. Η σκοτεινή όψη του καθρέφτη είχε χαθεί. Από το τζάμι φαινόταν έξω ή ήμερα. Στο ψηλό δέντρο, που έφτανε ως το παράθυρο, κρεμόνταν δυό ήλεχρικά γλομπάκια κουρασμένα, γλωμά σα μαραμένες καμπανέλες. όχι καλύτερα σαν πρόσωπα άνόρεχτα κίτρινα, όπως του έπιληπτικού. αλήθεια, όπως του έπιληπτικού... Βέβαια, έτσι, ύστερ' από τους άφρους, ύστερα...

Άλλά τώρα είταν ήμερα, ήλιος, φως, άσπρο, όχι κίτρινο!

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

κε στο διπλανό θάλαμο κάποια συναναστροφή

Γύρω μου κίτρινη ήσυχία πάλι. Έγώ δέν είχα πέσει άκόμα. Μερικά μάτια μισόκλειστα με κοίταζαν μεσ' από τη στενή χαραμάδα των βλεφάρων άνόρεχτα, νυσταγμένα. Τα κοίταξα επίμονα προσπαθώντας να τάνοίξω να όωτήσω. Έκλειναν σιγά-σιγά, σαν τα νυχτολούλουδα στις ένοχλητικές ματιές του ήλιου, την αύγή

— Ναί, βέβαια, ή τρίτη ψιθύρισαν στο παρακάτω κρεββάτι.

— Μακάρι, άνακουφίστηκε κάποιος.

Έπειτα μίλησα κ' έγώ. Δέν κρατήθηκα. Άνοιξαν μερικά μάτια που μόλις είχαν κλείσει. Α, βόβαια, δέν ήξαιρα. είχα πάει κείνο το βράδυ.

Άλλά δέν πειράζει, θάβλεπα και το πρωί. Αυτό γινόταν και την ήμερα, την ήμερα περισσότερο,

Τα χέρια μου, που άγγιζόνταν, σα να βγαλαν άξαφνα καρφιά τρύπησε τόνα άλλο. Είχε σηκωθεί ή τρίχα μου σκληρή όίγος τρόμου ύπερφυσικού μ' έριξε στη ζέστη της κουβέρτας

— Όχι, όχι! που να μην το δώ.

Το τέντωμα ως το σκίσιμο, οι άφροί, ό τρελλός χορός και το σπαρτάρισμα του έπιληπτικού! κ' έπειτα το άνασασμένο ξύπνημα και το ίκετευτικό άνοιγμα των ματιών. — Όχι, όχι, ποτέ, ποτέ!

Κουκουλώθηκα πιο βαθιά στην κουβέρτα.

Έκλεισα τα μάτια σφιχτά. Πάλι τάνοίξα. Τάκλεισα άμέσως με περισσότερο μανία. Δέν ήθελα να βλέπω ούτε το σκοτάδι της κουβέρτας. Έσφιγγα τα μάτια περισσότερο. Φωτεινές γραμμές σπίδες άπειρες πέταγε ή ύστερική προσπάθεια.

Και στη μέση το ξαλλωμένο άνθρωπινό σωμα, που σπαρτάριζε, χώθηκα στο σκοτάδι της με την άόριστη τρομάρα των μικρών παιδιών για τους πεθαμένους!

Ξύπνησα τελευταίος. Άνασηκώθηκα να

ΠΙΕΡ ΛΟΤΙ

Όταν, ως προχτές ακόμη, έξοσ' ο Λοτί δέ θα μπορούσα ποτέ να φανταστώ τη μεγάλη συγκίνησή και την ξεχωριστή λύπη που θα μου έδινε ο θάνατός του. Είν' αλήθεια ότι τώρα τελευταία είχαμε θρηνήσει πολλές κορυφές της τέχνης, από το Βεράμεν, τον Αντρέγιερ και το Γκουρμάν ως το Ροντιέν και το Ντεμπουσσύ, — μά κανείς, κανείς απ' αυτούς, πεθαίνοντας δέ με λύπησεν όσο, προχτές ο Λοτί, αν και αυτοί ίσως, μου ήσαν πιο αγαπητοί. Ίσως εδώ με συγκίνησε αυτός ο ίδιος ο θάνατος, και όχι ο θάνατος του Λοτί, η καλλίτερα ο θάνατος μαζή με το Λοτί. Μέσ' από το έργο του Λοτί παντού και πάντα διαφάνεται η αγωνία του υπερπερην και του αγνώστου κ' η μοιραία, η μοιρολατρική, άναμνή του θανάτου. Έδώ δέν είναι ο θάνατος της διαυγούς φιλοσοφικής διανοίας, ο ήρεμος κι ο άριστοκρατικός, έδώ είν' ο θάνατος του άρρώστου του πονεμένου και του δειλού, πιθανόν. — Όλα του τά βιβλία, όλα του τά κομμάτια αφήνουν να διαφάνεται η κρύφια αγωνία του μοιραίου και του πεπρωμένου. Ο μοιρολατρικός του αυτός, όχι μία κατάσταση παθολογική, όπως θα έλεγαν πολλοί, αλλά μία διανοητική καθ' αυτό κατάσταση έφερεν σιγά — σιγά το Λοτί, άφοβου προηγουμένως έπέρασε απ' όλους τους μοιρολάτρους λαού της Ανατολής και της Αφρικής, κοντά στους Τούρκους. Κι' αυτός ακόμη ο φιλοτιμολογικός του ο ά π ό λ υ τ α κ α ι κ α θ α ρ ά δ ι κ α ι ο λ ο γ η μ έ ν ο ς με κάνει ν' αγαπώ το Λοτί ακόμη περισσότερο και μου δίνει τη μεγάλη νοσταλγία και λαγνεία του έργου του πιο άπέραντη και πιο χρωματισμένη.

Τώρα, δέν πρόκειται να θρηνήσουμε εδώ δημοσιογραφικά κι άνόητα το Λοτί — ο πόνος μας χωρεί στη καρδιά μας, αλλά, πράγμα που δέ θα είταν διόλου δυσάρεστο, να τον δικαιολογήσουμε στον τόπο μας, τον όποιο, για να είμαστε ειλικρινείς, δέν αγαπούσε διόλου και το σπουδαιότερο τον αγαπούσε. Μά δέ μπορούσε να γίνει κι' αλλιώς: τη σημερινή Ελλάδα λίγες διάνοιες μπορούν να την προσεγγίσουν, άλλοτε την προσέγγιζαν κι' οι Μπαίρον κι' άφου 'Ελληνογενείς διάνοιες θέλουν να μάς άγνωσουν, πόσον τότε ο Λοτί που είτανε κατ' εὐθειαν προορισμένος για το μοιρολατρικό των Τούρκων. — Ο κόσμος, ίσως (θέλω να πω ναι, μά λυπάμαι για τον τόπο μας) χάρηκε άπάνω στο θάνατο του Λοτί κ' η πάντοτε άνόητη και άμόρφωτη δημοσιογραφία γίνηκε Βικχίδα άπάνω στον τάφο του. μά έμεις, έστω, λίγοι, μά πάν-

τα ξεχωριστοί θα ένώσουμε τη σκέψη και τη λύπη μας για μιá μεγαλοφυία που έγνωρίσαμε και τη' αγαπήσαμε και μάς την πήρε ο θάνατος για να της δείξει τά μεγάλα κι' άγνωστα μυστικά του, πράγμα που τόσο κι' αυτή, όταν ακόμη είτανε στη ζωή θα λαχταρούσε. . .

Μπορεί κανείς να πη ότι τά περισσότερα έργα του Λοτί είναι ένα πένθιμο μοιρολόι.

«Και κλαίω σαν ή σκέψη μου φτερουγίζοντας στ' άπειρο καθίσει μοιραία να ξεποστάσει στο γαλήνιο κανάλι των περασμένων»

Έτσι λέει ο' ένα του βιβλίο. Αλήθεια κανένας άλλος ποιητής δέν μάς ξεσκεπάσει με τά έργα του την ψυχή του τόσο, δέν μάς τη δείχνει τόσο συγνεφιασμένη, τόσο δουλωμένη στη μοιρολατρεία

Και στις λίμνης τά νερά, που το οὐράνιο όνειρο, καθρεφτίζεται τά ώραία πρωϊνά δέν διακρίνει κανείς παρά το θανάτου το θόλωμα και τον ίσκιο της θλίψης,

λέει στο ίδιο βιβλίο.

Πάντα κουρασμένος και στενοχωρημένος απ' τη ζωή. Η ψυχή του δείχνεται καλά στη «Σίβυλλα»:

.... Η «Σίβυλλα» δέν περπατούσε πιά, ήτανε κουρασμένη και ράθυμη είχε της κινήσεις ένός που κοιμάται. Στης μεγάλες ύγρές, ζέστες, που ούτε της νύχτες πιά δέν έλατιώνονται, τά πράγματα όπως και ή άνθρωποι αισθάνονται να νικιωνται απ' τον ύπνο. Σιγά, σιγά, γινόντουσαν στον άέρα παράξενες ήσυχίες. Και να τώρα σύννεφα βρειά, σκοτεινά σφριαζόντουσαν στη ζεστή θάλασσα σαν μεγάλα μαύρα παραπετάματα. . . .

12. 6. 1923

ΜΗΤΡΩΟ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Δόγη άδιαθεσίας του μεταφραστού ή συνέχεια της ΠΡΙΓΚΗΠΕΣΣΑΣ ΜΑΛΑΙΝ στο έρχόμενο φύλλο.

— Έπίσης στ' άλλο φύλλο κριτική του κ. Γιάννη Ζήρα — Αγκαθώτη για το βιβλίο της Δ)δος Ανδριανοπούλου στο Βωμό της Αγάπης.

ΔΥΟ ΠΡΩΪΝΑ

1

Του μυστικού σου τότε καταδότερα της αύρας μυροδόλα ή ευωδιά τους στεναγμούς σου μουπε ή προδότερα, σαν θρβριζε, περνώντας τά κλαδιά.

Είδες ξανά στον οὐρανό ταστέρια χλωμάργυρα να χάνονται σιγά στο οὐρανογάλαζου γιαλου τά πλέρια κι' είπες : « Γυρνάμε πια γιατ' είναι άργά.»

Αναδεις' όπως πρώτα τά μαλλιά σου τη δρόσο να θωρρώ να τά φιλει να γείρω άπαλά στην άγκαλιά σου, να δρέψω ένα γλυκόχηχο φιλι

ΚΟΚΑΪΝΗ

... Και τώρα πλέον, απ' δλη την αγάπη μας. δέν έχουν άπομείνει στην ψυχή μου, στην κουρασμένη την ψυχή μου, παρά οι θύμησες

Κάτι Άτονων Όρων Άπαντοχής. . .

Συχνά μες στους ασκόπους περιπάτους μου της τορινής άνώφελης ζωής μου, νιώθω να με κυριεύη ένα παράξενο αίστημα άπαντοχής κι' άνησυχίας). Και στο φρικίασμα του σούρουπου βαραινουνε τά πρασινόμαυρα τά φύλλα των πευκών, κι' ο οὐρανός μουντώνει, και θαμπώνουνε μακρυά τά κιάτσια της δεντροστοιχίας. . .

... Και πως κρυώνω μες στην έρημιά μου... (— Ό ΚοκαΪνη, ο Λευκή Θεά μου...)

12 Όχι. 1922. .

ΙΣΑΝΤΡΟΣ ΑΡΙΣ

Αφιερωμένα στο Μυρωμένο λουλουδάκι που με τη μεθυστική του ευωδιά μου χάρισε νοσταλγικές στιγμές ληθμονίας.

Στη θάλασσα σιγόγερν' ή σελήνη με την ώχροχλωμή της στολισιά και μούπες : «Νά του έρωτα ή κλίνη ! » — Κι' ήταν μακριά ή άκροθαλασσιά. . . —

Με άργυρές κορδέλλες έστολίζαν το γαλανό τ' αστέρια οὐρανοτάπη, τά κυματάκια σπάζοντας άφρίζαν την θάλασσα κεντώντας, με αγάπη.

Και λάμνοντας σε φτάσαμε στα βάθη, παράτησα της βάρκας τά κουπιά. . . . σ' άγκάλιασα, σε φίλησα. . . μά έχάθη τ' όνειρο ξάφνου. . . πάλι τά νεϊάτα πια. . . .

ΒΑΣΟΣ ΚΟΚΑΡΟΣ

ΥΜΝΟΣ

Καλότυχοι που χαίρουν να γελουνε, το κάθε τι αντικρύζοντε με γέλιο και το στραβό πάντα το βρίσκουν τέλει και τη ζωή έτσι περιφρονούνε.

Εδουχισμένοι, με χαρά στα μάτια για συμφορές ποτέ τους δέ μιλούνε' δέν χαίρουνε την πλήξη, άδιαφορούνε αν μένουν σε καλύβια ή σε παλάτια.

Καλότυχοι που με ήδονή μεθονε μέσ' τη ζωή που εινε μικρή κι' ανάξια και δέν ζητοθν χρυσάφια ούτε μετάξια.

Ανίστητοι στις λύπες τους γλεντούνε, άνήξερο στο μάτι τους το κλάμμα κ' οι συμφορές περνούν με γέλιο άντάμα.

ΣΠΥΡΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΥΤΟΘΥΣΙΑ

Γιάννη Ζήρα· Αγκαθιώτη

‘Η Μίνα ήταν ένα φτωχοκόριτσο μὰ τίμια δσο δὲ πέρνει.

Σὰν πέθαναν οἱ γοῖεις ἀπάνω στὰ δέκα δικτῶ της χρόνια ἀπόμεινε στοὺς πέντε δρόμους χωρὶς κανένα προστάτη, χωρὶς κανένα σιήριγμα κι’ ὅπως ἦταν ἐπόμενο ἐζήτησε νὰ πλευρίσει κά που, ζήτησε κανένα σανίδι νὰ πιαστῆ γιὰ νὰ μὴ χαθεῖ στὴ φουρτουνιασμένη θάλασσα τῆς ζωῆς της καὶ τοῦτο γιὰ νὰ μὴν τὴν ἀδράξει ἡ δυστυχία γιὰτ’ ὕστερα δύσκολα, μπορεῖ νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὰ νύχια της.

Τὸ βέβαιο εἶνε πὼς στάθηκε τυχερὴ γιὰτὶ βρῆκε ἕνα γέρο πολὺ πλούσιο ποὺ τὴν ἀγάπησε παράφορα κι’ ἀκόμα πὶδ τυχερὴ γιὰτὶ ἀπάνω στὰ δυὸ χρόνια τοῦ γάμου της πεθαίνοντας ὁ Γέρος, βρέθηκε μὲ πολλὰ λεπτὰ καὶ μ’ ἕνα μικρὸ παλάκι στὸ γύρω τῆς Καστέλλας.

Ἀπὸ τότε μπορεῖ ὁ καθέννας νὰ φανταστῆ πόσοι ὑποψήφιοι γαμπροὶ ἄρχισαν νὰ τὴν τριγυρίζουν· ἡ Μίνα ὁμως, σὰν ἔξυπνη ποὺ ἦταν, ἐννοίωσε τὸ σκοπὸ τους καὶ σιγὰ σιγὰ τοὺς ξεφορτώθηκε ὅλους.

‘Η ζωὴ της ἔτρεχε πάντα ἀσκόνηταφα σὰν τὸ καθάριο νερὸ τοῦ ποταμοῦ ποὺ δὲ θρίσκει μπρὸς τοῦ κανένα πρόσκομμα· τὰ θεάτρά της τὰ εἶχε, οἱ σουαρέδες ποτὲ δὲν τις ἔλλειπαν στὶς καλύτερες κοσμικὲς συγκεντρώσεις ἦταν ἀπ’ τὶς πρώτες.

‘Ἐνα χειμωνιάτικο βράδυ, περασμένα τὰ μεσάνυχτα γύριζε ἡ Μίνα μὲ τ’ ἀμαξάκι τις ἀπὸ κάποιον ἐπίσημο χορὸ κι’ ἀναπολώντας τὴ συναρπαστικὴ γοητεία τῆς νυχτιᾶς ἐκείνης, ἀδημονοῦσε νὰ φτάσει μιὰ ὥρα γρηγορότερα στὸ σπιτάκι της γιὰ νὰ συνεχίσει πὶδ ἀνετα, σὰν ξαπλωνόταν στ’ ἀγαπημένο της διδάνι, τις ἡδονικὲς παραστάσεις τοῦ χοροῦ.

Τὸ ἀμαξάκι ἔτρεχε μ’ ἀφιαστὴ γρηγοράδα ὁ οὐρανὸς ἦταν φορτωμένος ἀπὸ κατάμαυρα σύνεφ· τὸ μούγκρισμα π’ ἀφινε ἡ ἀγριεμένη θάλασσα σὰν χτυποῦσε τ’ ἀφρισμένα κύματά της στὸς ἀγκαθωτοὺς βράχους, ἔδινε μιὰ ἐξέχωρη ἀγριότητα στὴ φύση.

Σὰν περνοῦσε τώρα τὴν πρώτη καμπὴ τῆς Καστέλλας, μιὰ σκιά ποὺ πλανιόταν πάνω στοὺς βράχους τις τράβηξε τὴν προσοχὴ.

Τὴν παρακολοῦθεῖ ἐπίμονα, βῆμα πρὸς βῆμα Σὲ μιὰ στιγμή-ἡ σκιά- στέκεται στραμμένη στὴ θάλασσα.

‘Η Μίνα ἐντείνει τὴ προσοχὴ της
—“ὦ! ὦ!

Βάζει τότε μιὰ σπαραχτικὴ κραυγὴ, τὸ κορ-

μί της παγώνει ἀπ’ τὸ φόβο

‘Η σκιά ἐκεῖ ποὺ στεκόταν ἀξαφνα ἀφίνεται στὸ κενό!

Γαρήχτηκαν γιὰ μιὰ στιγμή στὸ πέσιμό της τὰ κύματα, ἀμέσως ὁμως ξανάρχισαν τὸ ρυθμικό τους κύλισμα. Φωνάζει τὸν ἀμαξά.

Τὸν κατεβάζει κάτω καὶ τρέχουν κι’ δυὸ γιὰ νὰ προλάβουν αὐτὸν ποὺ διάλεξε γιὰ τάφο του τὰ γαλαζένια πλάτια.

Παλεύουν ἀπεγνωσμένα μὲ τ’ ἄγρια κύματα·

‘Αγωνίζονται, κυντιεύουν μὰ στὸ τέλος νικάνε

Σ’ ἕνα ἀστραμμά εἶδαν πὼς ὁ σωσμένος ἦταν ἕνα ἄμορφο παλλικάρι.

Εἶχε πιά ξημερώσει.

‘Η πρώτη ἀχτίδες τοῦ χειμωνιάτικου ἡλίου σιγόπαιζαν μὲ τὰ δλόξανθα μαλλιά τοῦ νέου ποὺ τὴ περασμένη νύχτα πῆγε νὰ πετάξει τὰ εἰκοσιπέντε τοῦ ὠραία χρόνια στῆς θάλασσας τὰ βάθια.

Ἐπλωμένος καθὼς ἦταν στὸ καρυδένιο κρεβδάτι, μὲ τὰ μάτια μισόκλειστα ἀπὸ τὴ νάρκη ποὺ ἦταν βυθισμένος, φάνταζε σὰν ζωτικὰ ζωγραφιά.

Ἄπλα τοῦ ἡ Μίνα ὅλη τὴν νύχτα τὸν ἔτρωγε μὲ τὰ μάτια, περιμένοντας μ’ ἀγωνία τὴ στιγμή ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ χύσει λίγο φῶς στὸ μυστήριο ποὺ τὸν σκεπάζει.

Οἱ Γιατροὶ τῆς εἶπαν πὼς ἦταν ἐκτὸς κιντῶνου κι’ αὐτὸ πρὸς τὸ παρὸν τῆς ἦταν ἀρκετό.

Εἶχε περάσει πιά τὸ μεσημέρι.

Τὶ χαρά! Τὶ χαρά!

Τὰ μεγάλα ματόκλαδα τοῦ ἀγνωστοῦ της ἀρχισαν νὰ σαλεύουν.

Τὰ μάτια του ἀνοίξαν σιγὰ σιγὰ!

Τὶ ὠραία μάτια ποῦ εἶχε!

Μαθρα κατάμαυρα κι’ δλόγυρα μιὰ γαλαζένια θάλασσα.

Κύτταξε πρώτα ὅλο τὸ δωμάτιο ὕστερα κάρφωσε τὰ μάτια του στὴ Μίνα

Σκέφτηκε, σκέφτηκε πολὺ

Κ’ ὕστερα;

Μὲ μιὰ χαριτωμένη κίνηση ἀρπάζει μὲ τὰ δυὸ του χέρια τ’ ἀπαλό της χεράκι φερονιάς το εὐλαθικά στὸ στόμα του

—Σ’ εὐχαριστῶ, ψιθύρεσε γλυκὰ

Κι’ ἀφοῦ πέρασαν λίγα δευτερόλεπτα ἐπρόσθεσε

—‘Η ζωὴ μου πιά σ’ ἀνήκει γιὰτὶ σὺ τὴν ἔσωσες

Τῆς εἶπε τ’ ὄνομά του.

Λώρη τὸν ἔλεγε

Τῆς εἶπε πῶς ἦταν ἕνα παραλυμένο παιδί ποὺ ἔφαγε ὅλη του τὴ πατρικὴ περιουσία στὰ χαρτιά καὶ στὶς γυναῖκες κι’ δταν ἀπόμεινε χωρὶς πεντάρα ζήτησε τὴ σωτηρία του στὸ θάνατο!

‘Η Μίνα συγκινημένη τώρα πὶδ πολὺ, τοῦ σφίγγει δυνατὰ τὰ χέρια.

‘Η μέρες του περνοῦσαν μ’ ὁμορφιά περίσσια οὔτε λεπτὸ δὲν τὸν ἀφινε ἡ Μίνα μονάχο του. ἔκοψε τις ἐπισκέψεις τις προσκλήσεις καὶ ἀφωσιώθηκε στὸν Λώρη της.

Στὶς τρεῖς μέρες ἀπάνω ὁ Γιατρός τοῦ ἐπέτρεψε νὰ σηκωθεῖ· ἦταν πιά ἐντελῶς καλά.

Καὶ τώρα καλὴ μου κυρία θὰ σ’ ἀρίσω ἀφοῦ σὲ βεβαιώσω πὼς ὁ νοῦς μου πάντα κοντὰ σου θὰ εἶνε μὰ πῶς; ἄλλοιῶς θὰ μπορέσω νὰ βγάλω ἀπὸ πάνω μου τὴ βαρειά αὐτὴ ὑποχρέωση;

—Τὶ; θὰ φύγεις; Λώρη, χρυσέ μου Λώρη ἔχασες τόσο γρήγορα τὴν ὑπόσχεται ποὺ μὸδωκες;

— — — — —

—Δὲ θυμάσαι; « ‘Η ζωὴ μου εἶνε ὅλη δικιά σου, σοῦ ἀνήκει γιὰτὶ ἐσὺ τὴν ἔσωσες »

— ! ! ! ! !

—‘Αφοῦ μοῦ ἀνήκει, Λώρη, τὴν κρατάω· ἕνα πράγμα ποὺ μ’ ἀνήκει θὰ τὸ κάμω ὅ,τι ἐγὼ θέλω.

Καὶ μιὰ χαριτωμένη κίνηση τὸν φυλακίζει στὴν ἀγκαλιά της

—Μίνα μου

—Λώρη μου

Καὶ τὰ χεῖλι τους ἐνώθησαν σ’ ἕνα παράφορὸ φήλημα

Πόσο δίκιο εἶχε ἐκεῖνος ποὺ εἶπε πὼς, ὅπως ἡ δυστυχία σὰν πέφτει μὲ μιὰς δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ σκοτώσει αὐτὸν ποὺ προσβάλλει, ἔτσι κι’ ἡ μεγάλη εὐτυχία στὰ ἴδια ἀποτελέσματα καταλήγει.

Πέντε δλόκληρα χρόνια πέρασαν ποὺ ἡ Μίνα καὶ ὁ Λώρης ἔπλεαν στοὺς ἀπέραντους ὠκεανούς τῆς εὐτυχίας, τῆς χαρᾶς, τῆς ἡδονῆς· μὰ ἡ κακία τους μοῖρα φθονώντας τὴν μεγάλη τους ἀγάπη, βάλθηκε νὰ τοὺς . . . χωρίσει.

‘Ἐνα δυνατὸ κρυολόγημα ἐγύρισε τὴ Μίνα σὲ φθίση ποὺ τὴν κατάλαβε σὰν τὴν ἐκρεβδάτωσε.

Ἐχρὴ τώρα ἡ ἄμορφη Μίνα, σκελετωμένη παραδέρνει νυχτόήμερα στοῦ πόνου τὸ κρεβδάτι· βλέποντας ὁμως πὼς τὸ μεγάλο της κακὸ ὅσο πάει καὶ γίνεται πὶδ βαρεῖο ἰκετεύει τὸ Λώρη νὰ φυλάγεται ὅσο μπορεῖ, νὰ μὴ κοιμάται κοντὰ της, νὰ τὴν ἀποφεύγει.

Μὰ ἦτον δυνατόν ποτε νὰ τηρήσει ὁ Λώρης τις συμβουλές της ἀφοῦ τίποτα δὲ μποροῦσε νὰ τὸν χωρίσει ἀπ’ τὴν ἀγαπημένη του;

‘Ἦταν ἡ πρώτη ἴσως φορὰ ποὺ τὴν παράκουσε· ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ δὲν τις ἔκανε τὴν ἐπιθυμία της

Σ’ αὐτὸ ὁμως δὲν ἐφταιγε

Κρατιέται ποιὲ τὸ ποτάμι σὲ καιρὸ χειμῶνας; ἄλλο τόσο κι’ ἡ ἀγάπη τοῦ Λώρη.

Ἐπρεπε ὁμως νὰ βρεθῆ ἕνας τρόπος

‘Η Μίνα ξεχνώντας γιὰ μιὰ στιγμή τῆς φοβερῆ ἀρρώστια της ἐπέφτε σὲ σκέψεις.

‘Αδίκαι ὁμως ἐβασάνιζε τὸ μυαλό της, καμμιὰ ἀχτίδα δὲν ἔδλεπε νὰ φωτίζει τις ἐπίμονες προσπάθειες της, παρὰ . . . μιὰ· Μιὰ ναί ! ! καὶ μόνο μιὰ!

Νὰ φύγει ὅσο μποροῦσε γρηγορότερα ἀπ’ τὴ μέση . . . αὐτῆ!

Κ’ ἕνα πρωὶ ἀξαφνα ὁ κόσμος διάβαζε μὲ βουρκωμένα μάτια στὰ προγράμματα τὸ θάνατο τῆς . . . Μίνας

Κι’ ὁ δούτοχος Λώρης;

Σπάρταζε σὰν τὸ ψάρι στὸ παγωμένο πτώμα τῆς ἀγαπημένης του.

‘Η ΑΥΤΟΘΥΣΙΑ αὐτῆ, τῆς Μίνας ποὺ γιὰ νὰ γλυτώσει αὐτὸς, ἔτάχυνε τὸ θάνατο της τὸν ἔκανε νὰ φωνάζει δυνατὰ, νὰ χτυπιέται νὰ δέρνεται.

‘Η ζωὴ πιά γι’ αὐτὸν θὰ ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα μαρτύρια γι’ αὐτὸ ἀποράσιον νὰ τὴν συναντήσει στὸν ἄλλο κόσμο καὶ νὰ συνεχίσουν τὸν θεῖο ἔρωτα τους.

‘Η μοῖρα ὁμως, ἡ στρίγκλα μοῖρα ὠρθώθηκε ξανὰ μπροστά.

—“Ὅχι ἐσὺ θὰ μείνεις ἐδῶ ! ! ! ! !

Τὶ φοβερὸ ἀλήθεια νὰ μὴ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐξουσιάσει οὔτε τὴ ζωὴ του ἀκόμα χωρὶς τῆς . . . θέλησῆ της!

Τὴν ὥραν ποὺ πῆγαινε ὁ Λώρης σκυφτὰς καὶ μὲ μάτια σβυσμένα ἀπὸ τὰ πολλὰ τὰ δάκρυα, ν’ ἀσπασθεῖ γιὰ στερνὴ φορὰ σὲ τοῦτο τὸν κόσμο τὰ παγωμένα χεῖλι τῆς λατρεμένης του, τὴν ὥρα ποὺ πῆγαινε νὰ τις μὴνύσει κρυφὰ σὲ αὐτὴ πὼς ὡς τὸ βράδι θάνε πάλι μαζί, πάλι ἐνωμένοι, τὴν ὥρα κείνη ἀξαφνα ἀποτράβεται ἀπ’ τὴ πεθαμένη, γουρλώνει τὰ μάτια του κι’ ὕστερα ἀρχίζει νὰ . . . γελάει σαρκαστικὰ νὰ χορεύει γύρω ἀπ’ τὸ φέρετρό της, νὰ τὴν τραβᾶει ἀπ’ τὰ μαλλιά !

‘Ἦταν πιά . . . Τρελλός ! ! !

ΣΚΙΞΕΣ

Ίδεοφραντες σκιές, νοσταλγικές, τὸ νοῦ μου λυπηρὰ σκεπάζουν ὅσων ἕνα νεκροσέντωνο, ὅσων ζωτικιές, ἐδῶ κι' ἐκεῖ τὸν πλαντάζουν κι' ὕστερα στὸ κεφάλι μου τὸν φέρνουν συνοδία ἀκολουθώντας τον συγὰ, πένθιμα ὅσων κηδεῖα.

Τὸν γυρίζουν στὰ παληὰ, στὰ παιδικὰ τὰ τῶρ' ἀραχνιασμένα χρόνια, σ' ἀγκάλες στοργικές, σὲ χάρδια πατρικὰ γεμάτα τώρα καταφρόνια σὲ λίγες σάρκες σκόινες ποῦ κόκκαλα σκεπάζουν.— 'Αλοὶ σκιές ἀνθρωπινές τὰ στήθεια μου ταραάζουν.

Ἀάκρ' ἢ νοσταλγικὲς σκιές ἀπ' τὴ ψυχὴ στὰ μάτια τὰ στεγνὰ μου φέρνουν, καὶ μουσικὲς κουφόηχες ὅσων προσευχῆ στὸ νοῦ μου παίζου, καὶ τὸν πέρνουν καὶ μου τὸν πλανεύουνε. Σκιές ταφοθαλαμῆνες σὰς βλέπω, ναί! δὲν σκιάζομαι μοῦ εἶστ' ἀγαπημένες.

Μὴ φεύγετε, σταθεῖτε, μὴ σκιές χαρὰς καὶ σεις, ὅσων τις χαρὲς τις τώρα ποῦ μοιάζουν μὲ τὸν ἴσκιό μου, στής συμφορὰς, σκυφτὸς ὅσων περπατῶ, τὴν ὥρα, ποῦ ὅταν χάμου τὸν ἰδῶ θέλω νὰ τὸν πατήσω μὰ κείνος φεύγει, τρέχει μπρὸς κι' ἀκολουθῶ γὼ πίσω.

Γ. ΤΣΟΥΚΑΝΤΑΣ

Διὰ τοὺς δυναργάτας

Θεορμὰ δουλυποῦμαι τὸν κ. Λεάνδρον Πολυχρόνιν, ποῦ θέλοντας νὰ δεῖξῃ κἀκεῖ δικό του μοῦ παρουσίασε τὴ χολέρα, καθαρὰ λογοκλοπία, λέξιν πρὸς λέξιν ἀντιγραφὴ ἀπὸ τὴν « Ξένη τοῦ 1864 » τοῦ διαπρεποῦς λογίου μας κ. Ἐμμαν. Λυκούδη.

Ἐγὼ μὰ ἡ ἀδυνειδυνία αὐτοῦ τοῦ κυρίου δὲν ἔχει ὄρια, γιὰ τὴν τελευταία ἀκριβὸς στιγμὴ μαθαίνω ὅτι κλεμμένο εἶχε καὶ τὸ διήγημα, ποῦ βραβεύτηκε ἐπὶ περιοδικὸ « Πανελλάνια ». Τὴ μανία ἔχει αὐτοῦς ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὴς πνευματικὲς λωποδυσίας καὶ ἐπιστα κάθεται καὶ κάνει διαλέξεις περὶ πνευματικῆς ἰδιοκτησίας. Ποιὸς ὁ αἰδοχρότερος πνευματικὸς κλέφτης. Τουλάχιστον δὲν δέχεται τὸν ἴδιο ἑαυτό του;

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΛΑΤΙΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Oratii Flacci

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Ἦ Ἀφροδίτη βασίλισσα τῆς Κνίδου καὶ τῆς Πάφου, ἄφησε τὴν ἀγαπημένη σου Κύπρο καὶ ἔλα στὸ χαριτωμένο σπῆτι τῆς Γλυκέρας ποῦ σὲ προσκαλεῖ μὲ πολλοῦ μίαιμα. Μαζὶ σου ἄς ἔλθουν ὁ θερμὸς γιὸς σου Ἐρωτας, αἱ Χάριτες ποῦ ἔχουνε λυμένη τὴν ζώνη, ἡ Νύφες, ἡ Ἥβη ποῦ δὲν ἔχει χάρι ὅταν δὲν εἶναι μαζὺ σου καὶ ὁ Ἐρμῆς.

(Μετάφρασις)

Γ. ΚΟΠΕΛΙΑΔΟΥ

W. CHANNING (1780-1842)

Ὁ Dr. Willian Ellery Channing, εἰν' ἕνας ἀπ' τοὺς λίγους « μαζὶ μὲ τοὺς Longfellow, Bryant, Prescott, Baneroff, Cooper, Poe, Franklin λογογράφους καὶ ποιητὲς ποῦ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ νεογέννητη ἀκόμα καὶ στενὰ διαδομένη Ἀμερικανικὴ φιλολογία. Ἰδιαίτερη προσοχὴ πρέπει ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες νὰ δίνουμε σ' ὅσους συγγραφεῖς στάθηκαν πρόμαχοι ἀκούραστοι καὶ λάτρες θερμοὶ τῆς λευτερίας. Στὴν πρώτη γραμμὴ μεσ' σ' αὐτοὺς εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία κι' ὁ Channing, ποῦ χαρακτηριστικὰ του ἦταν ἡ μεγάλῃ του γιὰ τὴν εἰρήνην ἀγάπη καὶ τὸ ἀφθαστο γιὰ τὴ σκλαβία τὸ μῖσος.

Οἱ θρησκευτικὲς ὠστόσο πεποθησες τοῦ συγγραφέα αὐτοῦ, γερὰ καθὼς φαίνεται ριζωμένες στὴν ψυχὴ του, ἀντικρούονται μὲ τὰ ὅσα διδάσκει ἡ θρησκεία ἡ δικὴ μας κι' εἰ ξένες οἱ χριστιανικὲς: ὅσα περισσότερὰ του μᾶς τὸ λέει, πῶς μαζὶ μὲ τὸ θαυμασμὸ του γιὰ τὸ μεγαλεῖτερο ἄνθρωπο τοῦ κόσμου, τὸ Χριστὸ, δὲν μπορεῖ νὰ ἠμολογήσῃ πίστη στὴ θεϊκὴ του ὑπόστασι. Τὰ θεολογικὰ του αὐτὰ συγγράμματα ὠστόσο δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα τοῦ Channing, τὰ πῶς γνωστὰ εἶναι οἱ περίφημες πραγματεῖες του γιὰ τὴν « Ἐθνικὴ φιλολογία » « Τὰ συγγράμματα καὶ τὸ χαρακτῆρα τοῦ Milton, « Τὴ ζωὴ καὶ τὸ χαρακτῆρα τοῦ Ναπολέοντος, « Τῶν Νέγρων τὴ σκλαβιά » κ τ λ.

Στὸ παρακάτω ἀπόσπασμα φαίνεται ὅλη ἡ ἔσπερία τοῦ ὕψους καὶ ἡ εὐγλωττία, ποῦ διακρίνουν ὅλα του τὰ ἔργα:

[ΜΕΓΑΛΕΣ ΙΔΕΕΣ]

Ἐκεῖνο ποῦ χρειάζεται γιὰ ν' ἀγαπύξῃ ἕνας ἄνθρωπος τὴν ψυχὴ του δὲν εἶναι τὸ νὰ μάθῃ ὅλα ὅσα στὸν κόσμον σκέφθηκαν ἢ ἔγραψαν γιὰ τὸ πνεῦμα, τὸ νὰ εἶναι δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος μὴ ζωντανὴ ἐγκυκλοπαιδεία, ὅχι. Εἶναι τὸ νὰ μπορεῖ τις μεγάλες τις ἰδέες, ἔπου ὅλες οἱ ἀνακάλυψες καταλήγουν, ποῦ περιλαμβάνουν ὅλες τις ἐπιστῆμες καὶ ποῦ ὁ φιλόσοφος συμπεραίνει ἀπὸ ἀπειρὲς λεπτομερείες, νὰ μπορεῖ νὰ τις καταλαβαίνει καὶ νὰ τις αἰσθάνεται. Ἐνὸς μυαλοῦ ἡ ἀξία δὲ μετριέται μὲ τὴν ποσότητα, ἀλλὰ μὲ τὴν ποιότητα τῆς γνώσης: ἕνας ἄνθρωπος μὲ παιδεύση μεγάλῃ μπορεῖ στὴ σύλληψη μεγάλων ἰδεῶν νὰ εἶναι πολὺ κατώτερης διάνοιας ἀπὸ ἕναν ἄπλο γεωργό, ποῦ μὲ τις λίγες του τις

γνώσες κατορθώνει νὰ φθάσῃ σὲ ἀλήθειες πολλὰς καὶ μεγάλες. Ἀπὸ ἕνα γεωργὸ λ.χ. δὲν εἶναι δυνατό ν' ἀπαιτήσω νὰ μελετᾷ τὴ θεολογία στίς ἀρχαῖες τις γλώσσες, στὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων ἢ στὴν ἱστορία τῶν αἰρέσεων, ὅτε κι εἶναι ἀνάγκη νὰ τὴ μελετᾷ: ὅλη ἡ ἐπιστῆμη τῆς θεολογίας σπαρμένη καθὼς εἶναι στ' ἀναρίθμητα βιβλία. πρέπει νὰ συγκεντρώνεται στὴ μεγάλη ἰδέα τοῦ Θεοῦ. Ἄφησε τὴν ἰδέα αὐτὴ νὰ λάμψῃ καθαρὴ καὶ ἔσπερη στοῦ γεωργοῦ τὴν ψυχὴ καὶ θὰ βρῆς μέσα του ὅλο τὸ μέλι τῶν θεολογικῶν βιβλιοθηκῶν κι' ἕνα πολὺ δυνατώτερο φῶς, παρ' ὅσο θὰ βρῆς στίς συγγραφὲς τῶν πῶς φημισμένων θεολόγων. Μιὰ ἀληθινὰ μεγάλη διάνοια εἶναι καμωμένη ἀπὸ λίγες ἀλλὰ μεγάλες ἰδέες κι' ὅχι ἀπὸ μιὰ ἀπειρία χαμένων λεπτομερειῶν

Ἐγνώρισ' ἄνθρωπος παρὰ πολὺ γραμματισμένους, μὰ ποῦ σὲ μένα φτωχὸ πολὺ φαινόταν τὸ πνεῦμα τους, γιὰ τὴ δὲν ἀποτελοῦνταν ἀπὸ μεγάλες ἰδέες. Ἀλήθεια, τί ὄφελει ἂν ἕνας ἄνθρωπος ἔχει σπουδάσει τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ρωμηῶν τὴν ἱστορία, ἂν οἱ μεγάλες ἰδέες τῆς λευτερίας, τῆς Ὀμορφίας καὶ τῆς Ἀξίας καὶ τῆς ἐνέργειας τῆς Πνευματικῆς, δὲν ἀναφαν μὲ τὴ σπουδὴ καὶ μὲ τὴ θύμηση τῆς ἱστορίας ἐκείνης καὶ δὲν ἔγιναν στὴν ψυχὴ του μέσα φλόγες πάντ' ἀδυσστες, ζωντανές; —

ΠΕΡ. ΚΟΜ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΟ ΧΡΥΣΟ ΜΥΑΛΟ

ALFONSE DAUDET

Ζούσε μιὰ φορὰ ἕνας ἄνθρωπος ποῦ τὸ κρανίον του ἦταν γεμάτο χρυσάφι.

Ὅταν γεννήθηκε λέγανε οἱ γιατροὶ πῶς δὲ θὰ ζούσε, τόσο πολὺ ἦταν ἐξογκωμένο τὸ κεφάλι του. Μῆλα ταῦτα, ἔζητε καὶ ἀνεπτύχθηκε. Μόνον τὸ μεγάλο του κεφάλι τὸν ἐδάραινε, κ' ἦταν μιὰ λύπη νὰ τὸν βλέπῃς νὰ χτυπάει στὰ ἐπιπλα ὅταν περπατοῦσε. Πολλὲς φορὲς ἔπεφτε. Μιὰ μέρα κατρακύλησε ἀπ' τὸ ἐπάνω μέρος τῆς σκάλας καὶ χτύπησε τὸ κουτελό του στὸ μαρμαρένιο κατώφλι. Τὸ κρανίον του κουδούνισε ὅταν μέταλο... Τὸν ὄμισαν γιὰ πεθαμένο, ἀλλὰ ὅταν τὸν σήκωσαν δὲν τοῦ βρῆκαν παρὰ μιὰ ἐπιπόλητη μόνον πληγὴ στὸ μέτωπο, καὶ δύο τρεῖς σταγόνες χρυσάφι πνιγμένες στὰ ξανθὰ του μαλλιά...

Κέτσι μάθανε οἱ γονεῖς του, πῶς ὁ γιὸς

τους είχε χρυσό μυαλό. Κράτησαν όμως το πράγμα μυστικό. Ο μικρός αυτός δυστυχής δεν υποπευότανε τίποτε.

Πότε πότε μόνον ρωτούσε παραπονετικά, γιατί δεν τον άφιναν κι' αυτόν όπως τ' άλλα αγόρια να τρέξη στο δρόμο.

—Μά θα σέκλεβαν ώραιε μου θησαυρέι— άπαντούσε ή μητέρα του.

Τότε τον έπιανε ό φόβος μή τυχόν τον κλέψουν, και χωρίς να πη τίποτε, γύριζε να παίξη δλομόναχος, και γύριζε δυσκίνητα από κάμαρα σε κάμαρα.

Όταν έγινε δεκαοχτώ χρονών οι γονείς του, του φανέρωσαν τον επικίνδυνο θησαυρό που τουχε χαρίσει ή μεϊρα. Έπειδή τον είχαν αναθρέψει με μεγάλες στερήσεις, του ζητήσανε γιάνταμοιδή, λίγο από το χρυσάφι του.

Έβγαλε άπ' το μυαλό του ένα μεγάλο κομμάτι χρυσάφι, σαν καρδί μεγάλο και τόνριξε υπερήφανα στην ποδιά της μητέρας του.

Και καταθαμβωμένος άπ' τα πλούτη της κεφαλής του, τρελλός από επιθυμίες, μεθυσιμένος άπ' τη δύναμή του, άφισε το πατρικό σπίτι και γύρισε τον κόσμο κατασπαταλώντας το θυσασρό του.

Καθώς ζούσε πλουσιοπάροχα ξεδεύοντας το χρυσό του χωρίς να το μετράη, θάλεγε κανείς πώς το μυαλό του ήταν ανεξάντλητο. Κι' όμως ξεδεύονταν, και μπορούσε κανείς να το καταλάβη άπ' τη σβυσμένη του ματιά και τα βαθουλωμένα του μάλα.

Μιά ήμέρα τέλος, τα ξημερώματα, ύστερα από μια τρελλή νυχτερινή κραιπάλη, μόνος μπρός στα λείψανα ενός συμποσίου, κάτω άπ' τους γλόμπους που χλομάζανε, αναλογίστηκε την ασυλόγιστη σπατάλη του θησαυρού του πουχε ως τα τώρα κάνει.

Ήταν καιρός να σταματήσει τη σπατάλη.

Κι' από τότε, έκανε μια νέα ζωή ό δυστυχής άνθρωπος με το χρυσό μυαλό. Έζησε κατάμονος, δουλεύοντας τίμια για να θγάξη το ψωμί του, πάντα φιλόπατος σαν κανέναν φιλάργυρο. Άπέφευγε τους πειρασμούς, και προσπαθούσε να λησμονήση πιά δλότελα τα πλούτη της κεφαλής του, δεν ήθελε να τα ξαναεγγίξη δόλου. Για δυστυχία του όμως, κάποιος φίλος του, τον είχε ακολουθήσει στη μόνυσή του κι' αυτός ή φίλος ήξερε το μυστικό.

Ένα βράδυ ξύπνησε από έναν φριχτό πόνο στο κεφάλι. Ανακάθησε στο κρεβάτι έντρομος κείδε στο φώς της σελήνης, το φίλο του που έφευγε γρήγορα κρύβοντας κάτι κάτω άπ' το πανοφύρι του.

Λίγο μυαλό ακόμη να τουχε πάρη και θα

πέθαινε.

Ύστερα από λίγον καιρό, ό άνθρωπος με το χρυσό μυαλό έρωτεύτηκε μια ξανθούλα, που τον άγαπούσε κι' αυτή το ίδιο πολύ, της άρέσανε όμως τα γλυκίσματα, τα άππρα φτερά των καπελλων, και τα ώραια μορντορέ κρόσια που κροταλίζουσε πάνω στης μπόττες. Στα χέρια αυτής της λεπτής υπάρξεως το μισό πουλί, το μισό κουκλα—, το χρυσάφι ξεδεύονταν άφθονα, για κάθε είδους ευχαρίστηση. Η φίλη του είχε όλες τις ιδιοτροπίες, κι' αυτός, δεν της έλεγε ποτέ όχι. Για να μη την λυπήση δεν της έφάνέρωσε ποτέ την πηγή του πλούτου του.

Συχνά τον έρωτούσε:—Ήμαστε λοιπόν πολύ πλούσιοι; δεν είναι έτσι;!

Και ό φτωχός άνθρωπος της άπαντούσε: ώ να! άγάπη μου. . . πολύ πλούσιοι. . .

Πολλές φορές τον έκυριε ό φόβος, κέκανε οικονομία. . . Τότε ή μικρή του φίλη έρχότανε κοντά του με μικρά πηδήματα και τουλεγε:—Άγαπημένε μου, συ ποδοσι πολύ πλούσιος άγρόρασέ μου κάτι πολύ άκριτό. . .

Και της άγόρασε ό,τι πολύτιμο ήθελε. . . Αυτό διήρκεσε δύο χρόνια.

Ένα πρωί αίφνης ή μικρή γυναίκα πέθανε χωρίς να ξέρη κανείς από τι πράγμα, ήσυχα, ήσυχα σαν κανένα πουλάκι. . .

Κι' ό θυσασρός του πλησίαζε να τελειώση.

Μ' αυτόν που έμενε, ό άπαρηγόρητος έραστής, έκανε μια λαμπρή κηδεία στην πολυαγαμένη του: οι καμπάνες χτυπούσαν πένθυμα δλόκληρη την ήμέρα, οι άμαξες σκεπασμένες μάργυροκεντήτα κρέπια, και τίποτε άπ' όλα αυτά δεν του άρεσε. Στο χρυσάφι του έκανε μεγάλη ξοδεψη: Έδινε για την εκκλησία, για τους πορτιέρηδες, για την ψυχή της, παντού, δίχως να παζαρεύη. . .

Κι' όταν βγήκε άπ' το νεκροταφείο, δεν του μεναν, παρά λίγες σκληθρες μόνον χρυσός.

Μετά άπ την κηδεία, άρχισε να πλανάται στους δρόμους άφηρημένος, παραπατόντας σαν μεθυσιμένος. Και το βράδυ, την ώρα που τα μαγαζιά ανάθανε τα φώτα, στάθηκε μπρός σε μια μεγάλη βιτρίνα. Εκεί μέσα, ένας σωρός από όράσματα και κοσμήματα, άντανακλούσε στανάμμένα φώτα. Κ' έμεινε κει πολύ ώρα κυττάζοντας ένα ζευγάρι μπόττες καμωμένες από μπλε σατέν, μ' ένα πτερό κύκνου στης άκρες.

—Α! ξέρω κάποιον, που θα του άρέσουνε πολύ αυτές οι μπόττες, — έλεγε μόνος του χαμογελώντας. Και ξεχνώντας, πώς ή ξανθή φίλη του είχε πεθάνει, μπήκε στο κατάστημα, για να της άγοράση. . .

Η πωλήτρια άπ' το βάθος του καταστήματος άκουσε μια κραυγή πόνου. Έτρεξε και

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΚΥΜΑΤΩΝ

Σε μια μικρή Μαργαρίτα
Που τέχνη της έχει το βιολί.

Καθισμένη πάνω σ' ένα βράχο μ' ένα βόδο στα χείλια και με μάτια όνειρόπολα, χαριτωμένη και γιομάτη ζωή, κύταζε άόριστα τη θάλασσα που ξάνοιγε μακριά τ' άλαφροάλευτα νερά της, μ' ένα ρυθμικό θρόισμα, παρόμοιο στους έρωτικούς παλμούς κάποιας ψυχής.

Η ματιά της, άκίνητη, βεμβή κι' άκαθόριστη 'πλανιόταν στον άπαλοχρωματισμένον όρίζοντα, σαν να θελε να ξεχωρίση μέσα στη γκριζα χροιά του, το φάντασμα της άληθινης ζωής, την κρύφια ύπόστασι της ψυχής, την ζωηρή φωνή της 'Ηδονής, και ό,τι άλλο θάχε να έξικιάση ένα άγνό πνεύμα άπονήρευτης κι' άξένοιωστης κορασίδας.

Ύστερα, κύτταζε με πεισμα τάηρημα νερά που 'χρυσίζαν κάτω από το καθρέφτισμα των άχτίδων του ήλιου, κύταζε, σαν κάτι να ζητούσε άπ' αυτά, κάτι που από κάμποσο καιρό 'ποθούσε ή καρδιά της.

Κάπου-κάπου κινούσε με καπρίτσιο το πλούσια στεφανωμένο κεφάλι της, κι' έκαμάρωνε αυτόταρεσκα το φανταχτερό πορτραίτο της που έμοιαζε σαν μια νεράιδα πάνω στα γυαλένια νερά.

Έπειτα τα δύο αιματωμένα χείλια, ανάδεσαν ένα σιωπηλό άναστεναγμό, που με τον παλμό του έμάδαγε το βόδο, κι' έρριχν' ένα πέταλο

όπισθοχώρησε πάλι έντρομη, βλέποντας έναν άνθρωπο που στηρίζονταν όρθιος στο ταμείο και την κύτταζε θλιβέρα μ' ένα πολύ ήλθιο ύφος. Με το ένα χέρι κρατούσε της μπόττες, και έπρότεινε το άλλο γεμάτο αίματα, σε λίγες σκληθρες χρυσάφι στης άκρες των νυχιών του. . .

Αυτή είναι ή ιστορία του ανθρώπου με το χρυσό μυαλό!

Ύπάρχουσε πολλοί άνθρωποι σαυτόν τον κόσμο, που να καταδικασμένοι να ζουν άπ' το μυαλό τους, και πληρώνουσε μαυτό πολύ άκριτά για τη διατήρησί τους και τα πηδ τιποτένια πράγματα της ζωής. Αυτοί οι φτωχοί άνθρωποι ζουν σενα καθημερινό βασανιστήριο.

Και ύστερα, όταν δεν μπορούν πιά να υποφέρουνε πεθαίνουν. . .

(Les lettres de mon moulin)

ΣΩΤΟΣ ΓΑΡΔΕΝΗΣ

στην ήσυχη επιφάνεια.

—Νεφέλιδα!

Βγήκε ή φωνή μέσα από τα δόντια της που σφιγγαν το λουλουδι.

Κι' έτένωσε τ' αυτιά της για ν' άκούση την άρμονία.

Κι' ή θάλασσα άποκρίθηκε:

—Νεφέλιδα!

Τρία ακόμη πέταλα έπεσαν στα νερά, κι' έκίνησαν να πάν σ' άντάμωσι των άδελφιών των.

Η κόρη γύρισε το κεφάλι με βαθυμία.

—Είμαι ώραια;

Ρώτησε τη θάλασσα με έξαρσι.

Κι' ή ήχώ άποκρίθηκε:

—Ωραια!

Μά τα νερά έλεγαν πειραχτικά στα μάτια της που τάβλεπαν:

—Άσκημη! Τέρας!

Η κορασιά έθύμωσε κι' έτσάκισε τη μορφή. Και τα νερά γελούσαν κάτω άπ' το χρυσό φωτόλουσμα του ήλιου.

Ένα-ένα τα κρινόλευκα πέταλα του λουλουδιού έπεφταν, ως που δεν άπόμεινε στα ματωμένα χείλια, παρά μόνο το κοτσάνι μέμυριες δσες, δαγκωνίες.

Η κόρη γύρισε το πρόσωπο στη στεριά και ξαναφώνησε:

—Νεφέλιδα!

Ήταν τ' όνομά της.

Τ' άνθοςπαρμένα άλη της άκτής άποκρίθηκαν με μια φωνή.

Και τ' όνομα το ξαναγύρισαν μονάχο, δίχως συντροφιά, δίχως εκείνο που ή κόρη έποθούσε.

—Τι ζητάς;

Ρωτούσαν τα νερά.

—Άγάπη!

Άπαντούσε ή κόρη πεισιμωμένη και το πορφυρωμένο στόμα της ανάθευε ένα νοσταλγικό άναστεναγμα, άφίνοντας το κοτσάνι του λουλουδιού να πέση.

Πάει το βόδο.

Φεύγει άπάνω στα νερά Σκέρπισαν τα πέταλα στο σάλο, κι' έφυγαν για το μακρινό ταξείδι που δεν έχει γυρισμό.

Τό δειλι ήτανε στη δύση του, κι' οι στερνές άποσπερτικές λυκαύγειες, σκόρπαγαν το γαλάζιο λυκόφως τους.

Η κόρη καθόταν άκόμα' πάνω στο βράχο, με τα μαλλιά λυμένα κι' άφιμένα στού άνέμου τ' ά-

νάλαφρο ανάδευμα .

Κυμάτιζαν, άμίλητα, σκορπίζοντας χίλιες ήδονικές πνοές, που γιόμιζαν τόν αιθέρα με τὸ ζωτικό τους άρωμα .

Ήάφνου, νοτιά πνοή έφύσηξε κι' ή θάλασσα ταραχθηκε .

Ο σάλος έδυνάμωσε κι' δψώθηκε τὸ κύμα άφρισμένο .

—Τι θέλεις από μας ; ώμορφο κοράσι .

Ήρωτοσαν τώρα τὰ κύματα άφροστεφανωμένα .

Κι' εκείνη άποκρίνονταν :

—Άγάπη !

Ή φωνή της έσβυσε .

Ένα πελώριο κύμα τσακίστηκε πάνω στο βράχο .

Κι' ύστερα άνασκαλεύοντας τὸς σωρούς από τὰ φύκια του, τὸ κύμα μίλησε :

—Άγάπη ! Άγάπη ! Άγάπη !

Μάταια τή ζητάς ώμορφη κορασιά. Δέν θά τή βρῃς ποτέ όπως τή πόθησε ή ψυχή σου .

Ποτέ ! Ποτέ ! Ποτέ ! Έσβυσε ή άγάπη ή άληθινή. Τίποτα δέν άπομένη άπ' αυτή. Ήδονή ! Ήδονή ! Ήδονή ! Παντοῦ ή ήδονή σκορπῆ τή κυριαρχία της .

Ή κόρη χαμογέλασε τὸ γέλιο της άπελπισμένης, κι' έσώπασε με θλίψη .

Σδυσμένο τ' όνειρο .

Σδυσμένοι κι' οι έρωτῶλοι παλμοί .

EDGAR ALLAN POE

(Ο Συγγραφέας αυτός είναι ιδίως περίφημος για την εξαιρετικά γόνιμη φαντασία του και την τρομερή φωτιά του πνεύματός του τὸ κλονισμένου, από μίαν άπροσδόκητη συμφορά: γεννημένος στὸ Boston στις 19 Ιανουαρίου 1809 ὁ Poe έρωτεύτηκε νεώτατος ακόμα τόσο δυνατά ὅσο κανείς ίσως άντρας ὡς τώρα, και παντρεύτηκε μόλις αρχίζοντας νά άποκτῆ τὴν πείρα τὸς κόσμου. Λίγον καιρὸ μετά τὸ γάμο του πέθανε ή άγαπημένη του και τὸν άφηκε ὀλομόναχο, έξόριστο έρημίτη της ζωής κι, ήταν τὸση ή συμφορά, τόσο μεγάλος, άνίκητος ὁ πόνος, που τὸν κατέβαλε, τὸν έλωσε, πήγε νά τὸν τρελλάνη, αλλά μαζί και τὸν έξύψωσε σὲ κόσμους άλλους πιδ πνευματικούς, ὅπου νά μπορῆ νά συναντήσει τή χαμένη, σὲ σύγνεφα άγνωστης για μας μέθης, χαράς, εὐτυχίας, σὲ πλανημένα όνειρα τρελλά π οῦ έλαμψαν κι' έθάμπωσαν και άποκρυσταλλώθηκαν χυμένα στὸ χαρτί από τή μάγισσα τὴν πέννα του.

Στὸν πόνοαυτόν και στή συμφορά χρωστάμε

Τὸ βράδυ άπλωσε τὸς πέπλους του και ή χλωμή θεά άρχισε τὸ άτέρμονο ταξείδι της, πάνω στή σκεπή .

Τὰ νερά γαληνεμένα τώρα, σκόρπαγαν τὸς χλωμούς πυρσούς των .

Κι' ή μορφή της Νεφελίδας Ήναφάνταζε στήν επιφάνειά τους, σκοτεινή τώρα, χαυνωμένη, χλωμή, σὸν τις άχτίδες τὸς φεγγαριού .

Ή θάλασσα έμενε άμίλητη .

Και τὰ γαληνεμένα νερά ειπαν στή κόρη που τὰ κύταζε βεμβά !

—Έμεις είμαστε ὀλα άδέρφια άγαπημένα .

“Έλα κι' έσύ ! “Έλα κι' έσύ ! Μόνο στήν άγκαλιά μας θά νοιώσης της άγάπης τὸν παλμό. “Έλα ! “Έλα ! “Έλα μ' έμάς !

Έτσι μιλούσαν τὰ κύματα .

Κι' ή κόρη άνοιξε για πρώτη φορά τή παρθενική της άγκαλιά, κι' άγκάλιασε τὰ νερά που τή δελτήκαν άπαλά σάν άδελφή τους .

Έτσι, ή κόρη που καθισμένη πάνω στὸ βράχο, κύταζε τή θάλασσα, ζητώντας άπ' αυτή τὸν έρωτικό παλμό, έγινε κι' αυτή θάλασσα, έγινε κι' αυτή κύμα . —

ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΑΡΑΤΟΣ.

τὰ περισσότερα από τὰ δημιουργήματά του. Κυριώτερα είναι τὰ έξοχα ποιήματά του, και τὰ διηγήματα: “ὁ χρυσὸς κορδός,, “Ένα χειρόγραφο σ' ένα μπουκάλι,, “οι δολοφόνοι της ὁδοῦ Μόργγ,, κτλ, που έχουν επανηλειμμένως έκδοθῆ και μεταφρασθῆ και μελετηθῆ στις πάμπολλες συλλογές που βγήκαν σ' όλες τις γλώσσες. Τὸ άριστούργημά του όμως είναι ὠρισμένως τὸ παρακάτω διήγημα που προσπάθησα σὲ ὄσο τὸ δυνατὸ καλλίτερη μετάφραση, νά χαρίσω στοὺς άναγνώστες τὸ “Ορθρου,,. Ο Poe πέθανε στὸ Baltimore στις 7 Οκτωβρίου 1849.)

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΓΑΤΟΣ

Ούτε περιμένω, ούτε ζηῶ νά δώση κανείς πίστη σὲ ὄ,τι φρικτὸ, άλλ' ὡστόσο διηγητὸ, παρακάτω θ' άκούση: τρελλὸς άλήθεια θά ἤμουν αν τὸ περίμεν' αυτό, τή στιγμή που οι ίδιες μου

οι φρένες δέν πιστεύουν τὴν ἴδια τους τή δικιά τους τή μαρτυρία· άλλά όμως τρελλὸς δέν είμαι και βέβαια που δέν όνειρεύομαι κι' ὀλα: αῦριο μπορεῖ νά πεθάνω και θέλω ν' άλα φρώσω με τὴν έκμυστήρευση τὴν ψυχή μου. Σκοπὸς μου είναι ὀλος ὁ κόσμος νά μάθη καθαρά, άληθινά κι' ὀλότελα μιὰ σειρά από άπλά τὸς σπιτιού συμβά-ντα, που αν και με τρομοκράτησαν, με βασάνισαν, με κατάβαλαν, δὲ θέλω ὡστόσο νά παραλλάξω· για μένα σάθηκαν κάτι λιγώτερο άπ' αυτή τή Φρίκη, σὲ πολλού: θά φανούν λιγώτερο φρικτά από τὸ πιδ γελοιο. Μπορεῖ ὡστόσο και καμμιά φορά νά βρεθῆ μιὰ διάνοια που νά μπορέση νά μεταβάλῃ τὸ φανταστικό σὲ κάτι πολὺ συνηθισμένο, μιὰ διάνοια πιδ ἤρεμη και πολὺ λιγώτερο Ήναμμένη άπ' τή δικιά μου, που νά μπορέση νά διακρίνῃ άνάμεσα στὰ ὀσα ἔγω με τρόμο διηγίέμαι, μιὰ φυσική σειρά πολὺ φυσικῶν ανθρωπίνων πραγμάτων .

Άπ' τή μικρότατη τή παιδική μου τὴν ἡλικία ἤμουν εξαιρετικά γλυκὸς και πονετικός σὲ ὀλους, και τόσο έξωτερικεα καμμιά φορά τὴν πρυφερότητα της καρδιάς μου, ὡστε καταντούσε νά με κορδύεύουσε γι' αυτό κι' αυτοι οι φίλοι μου. Πολὺ μεγάλη άγάπη αισθανόμουν ἰδίως για τὰ ζῷα, τόσο που οι γονεῖς μου κάθε φορά που θέλαν νά μ' ευχαριστήσουνε, μου χαρίζανε κι' από κανέναν χαριτωμένο ζῷακι· μ' αυτά έσκότινα δισκεδάζοντας τὸν περισσότερο καιρό μου κι' ή μεγαλείτερη χαρά μου ήταν νά τὰ χαϊδεύω και νά τὰ τρέζω. Τὸ παράξενο αυτό τὸς χαρακτήρα μου μεγάλωσε με τὴν ἡλικία: σάν ἔγινα άντρας ἔβρισκα σ' αυτό μιάνάπ' τις κυριώτερες πηγές της εὐτυχίας μου. Άκόμα και σ' ὄσους έχουν ποτέ αισθανθῆ κάποια συμπάθεια για ένα πιστὸ και έξυπνο σκυλί, με δυσκολία θά μπορούσα νά ἔξηγήσω τὴ φύση ή τὸ μέγεθος αὐτῶν τῶν αισθημάτων Ἰπέρχει κάτω μέσ' τὴν άλτροῦτικῆ μέχρι θυσίας άγάπη τὸς κτήνους, κάτι που πάει ὀλότσα στήν καρδιά εκείνου, που πολλές φορές ἤρε τὴν ευκαιρία νά δοκιμάση τὴν ποταπή φιλία και τὴν άπιστη πίστη τὸς ανθρωπου.

Παντρεύτηκα πολὺ νέος και ἤμουν πολὺ εὐτυχισμένος, βλέποντας πῶς ή γυναίκα μου δέν ειχε γούστα αντίθετα με τὰ δικά μου: κατάλαβε ή καλή μου εὐθύς ἔξ αρχῆς τὴν αδυναμία μου και δέν ἔχανε ευκαιρία νά μου προμηθεύῃ ζῷα τὸς πιδ χαριτωμένους είδους. Είχαμε τὸ λοιπὸν πουλιά, χρυσόψαρα, κουνέλια, ένα σκύλο, έναν πίθηκο και—μέσα σ' άλλα—έναν γάτο.

Ο τελευταῖος αὐτὸς ήταν ένα εξαιρετικά μεγάλο και ὠροῖο, ὀλόμαυρο ζῷο, έξυπνο σὲ βαθμὸ καταπληκτικό. Μιῶντας για τὴν έξυπνάδα του ή γυναίκα μου, που καθόλου με τὴν άλήθεια δέν ήταν δεισιδαίμων. Συχνά άνέφερε τῶν άρχαίων τὴν ἰδέα ὅτι ὀλοι οι μαθροῖ οι γάτοι είναι μάγισσες μεταμορφωμένες. Αυτό τὸ άναφέ-

ρω ἔδῶ ὄχι γιατί κι' εκείνη τὸ ἔλεγε στὰ ὀσαβρά, παρά μόνο και μόνο γιατί αυτή τή στιγμή ἔτυχε νά τὸ θυμηθῶ.

Ο Πλούτων, αὐτὸ ἤτανε τὸς γάτου τ' ὄνομα, ήταν τὸ πιδ άγαπημένο μου ζῷο κι' ή καλλίτερη διασκέδασή μου: ἔγω μονάχος μου τὸν ταίζω κι' εκείνος πάντα μ' ακολουθοῦσε ὅπου κι' αν πήγαινα μέσ' στὸ σπίτι. Με δυσκολία τὸν έμπόδιζα νά μ' ακολουθήση και στὸ δρόμο ακόμα .

Ή φιλία μας αὐτή βάσταξε ἔτσι ένα δυὸ χρόνια, που μέσ' σ' αὐτὰ ὁ χαρακτήρας μου και γενικά ή ιδιοσυγκρασία μου—με τὴν ἔπίδραση τὸς σατανά που λέγεται μεθύσι—άλλαξε (ντρέπομαι και νά τ' ὀμολογήσω) και γύρισε ὀλότελα στὸ κακό. Έγινα μέρα με τή μέρα πιδ ἰδιότροπος, πιδ ὀξύθυμος, πιδ αδιάφορος στὰ αισθήματα τῶν άλλων, κι' ὀπέφερα κι' ὀ ίδιος σά μεταχειρίζομουν γλώσσα άκόλαστη κι' ὀβριστική και στή γυναίκα μου ακόμα, ἔνῳ στὸ τέλος και τὸς χερσιού της βία ἔναντια της μεταχειρίστηκα. Τὰ ζῷα μου φυσικά δοκίμασαν κι' αὐτὰ τὴν άλλαγή της διαθέσης μου: ὄχι μονάχα τὰ παραμελοῦσα αλλά και τὰ κακομεταχειρίζομουν. Για τὸν Πλούτωνα ὡστόσο ειχ' ακόμα τὸση ἔγκρατεια, ὡστε νά μὴν τὸν κακοποιήσω, ἔνῳ δὲ δίσταζα νά κακοποιῶ τὰ κουνέλια, τὸν πίθηκον κι' αὐτὸ σκύλο, όταν από τύχη ή κι' από άγάπη βρισκόταν μπροστά μου. Όταν όμως ή άρρώστεια—γιατί άρρώστεια δέν είναι τὸ σπέρτο;—μεγάλωσε κι' ἔθέριψε μέσα μου, κι' αὐτὸς ὁ Πλούτων—που τώρα ειχε γεράσει και φυσικά ήταν περισσότερο γκρινιάρης και κακότροπος—δοκίμασε κι' αὐτὸς τ' άποτελέσματα της κακοδαιμονίας μου .

Μιὰ νύχτα, ἔνῳ γυρνοῦσα σπίτι με κακό κέφι από μιὰ ἔπισκεψη στήν πόλη, φαντάστηκα πῶς ὁ γάτος ἤθελε νά μ' ἔμποδίσῃ νά περάσω: τὸν ἔπιασα—ἔνῳ εκείνος για νά ὀπερασπιστῆ μου δάγκωσε δυνατὰ τὸ χέρι—, ή μανία ἔνός δαιμονα στή στιγμή με κατάκτισε, δέν ἤξερα πιδ τί ἔκανα, ή πρωτινή μου ψυχή ἔπέταξε πιδ ὀλότελ' από τὸ σῶμα μου, και μιὰ κακοσύνη άπ' τὸ κρασί ποτισμένη, χειρότερη από σατανική, ἔγέμισε κι' ἔδωκε άλλῃ ζωή στις φλέβες και τις σάρκες μου. “Άδραξ' άπ' τὴν τσέπη μου ένα σουγιὰ μεγάλο, τὸν άνοιξα, άρπαξα τὸ κακόμοιρο τὸ ζῷο άπ' τὸ λαιμὸ και δίχως νά διστάσω, τὸς βγάλ' άπ' τὴν κόγχη τὸ ένα του τὸ μάτι ! . . . Αισχύνομαι, καίγομαι, φρίσσω ὀλος, όταν σκέπτομαι τὴν ανόσια ὀμότητα.

Όταν τὸ λογικὸ μου Ήναρθε με τὸ πρωτ, ὄταν κοιμήθηκαν και ὄβύσανε και διαλυθήκανε οι καπνοῖ της νυκτερινῆς άκολασίας, δοκίμασα ένα αισθημα φρίκης και τύψης για τὸ κρίμα που μ' ἔμόλυνε. άλλά ήταν αδύνατο πολὺ και φευγάλο τὸ αισθημα εκείνο: τόρριξα πάλι ἔξω και γρήγορα ἔπνιξα μέσ' στὸ κρασί τὴ θύμηση της άδικίας .

Ο ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ

- Στο φίλο μου Α. Καρογιαννάκη -

Και έβρεχε, έβρεχε δυνατά και ή βροχή κτυποσε όρμητικά σαν να ήθελε να εκδικηθώ πάνω στους πελώριους τοίχους του Μοναστηριού. Ένα γύρω όλα είχαν πάψει και δεν άκουγόταν παρά μόνον το άγρο τραγουδι της βροχής μονότονο, ακούραστο, και δε φαινόταν παρά μια σκοτεινιά παράξενη. Από καιρό σε καιρό φωντούσε με μια λάμψη περιέργη και άφρινε για μια στιγμή να φωνού, ρημυγμένα όλα ένα γύρω, ταπεινομένα από τη βροχή. Μόνον οι τοίχοι του Μοναστηριού τέλειωναν ψηλά προς τόν ουρανό ακούραστοι, κυττάζοντας πάντα σαν να περίμεναν το έλεος του νοικοκύρη. Κ' έβρεχε εξακολουθούσε να βρέχει και το νερό πλημμυρούσε στη γη λές κι αυτή χορταζόμενη δεν μπορούσε πιά να καταπιεί άλλο. Ξαφνικά μες τη νύχτα άκούστηκε ή κμπάνια του Μοναστηριού που χτύπησε διακριτικά 3 φορές με σχεδόν πνιγμένα μες στο θόρυβο της βροχής. Ήταν ή ώρα που έπρεπε μετά τη νυχτερινή προσευχή οι καλόγεροι να μπούν στα κελιά τους. Η σελήνη σαν το χτύπημα της καμπάνας να ήταν κανένα πρόσταγμα, φάνηκε θολή, τρομαγμένη και πά-

λι κρύφτηκε στα μαύρα σύννεφα Και θα πήγαιναν οι καλόγεροι να πλαγιάσουν. Περγούν το διάδρομο σκεπτικοί με τα χέρια στής μασχάλες σαν να θέλουν να τα ζεστάνουν. Ο διάδρομος είναι μακρύς και στους δύο τοίχους δεξιά και αριστερά, κατά σειρά, πόρτες δλόμαυρες σιδερένιες και σε μερικές και σε ώρισμένα διαστήματα έχουν κρεμασμένο ένα κατήλι Φαλονταί όλοι χλωμοί. Πλησιάζουν καθέναν στο κελί του κι απ' τη πόρτα καληνουχίζονται.

—Καληνύχτα πάτερ Γεράσιμε, άκούγεται ή θραειά φωνή κάποιου καλόγερου.

Ο πάτερ Γεράσιμος απάντησε και ξερόδωσε, και χάθηκε στο κελί του. Αναψε το κερί που στη άρχη φώτισε θαμπά κ' ύστερα σήκωσε περιφρανα μια φλόγα και το κελί φώτισε καλά. Βιάζοντας το βάζο του κείνη τη στιγμή και έπεσε στο πάτωμα. Έσκυψε άργά το πήρε και πλησίασε στο φως του κεριού να το ξαναδώ καλύτερα. «Πάλι έσύ» συλλογίστηκε και στα χείλη του φάνηκε κάποις χαμόγελο ειρωνικό. Έσκυψε τη φωτογραφία στη κασέλλα του, σαν να ήθελε να διώξη σκέψεις, σκέψεις πολλές . . .

Στ' άναμταξύ σιγά—σιγά έγινε καλή κι' ό γάτος ή κόκχη του χαμίνιου του ματιού ήτανε θαάμα φρικτό κι' άνατριχιαστικό να τό θωρείς, αλλά τό ζώο δε φαινόταν να ύποφέρει πιά καθόλου : τριγυρίζει στο σπίτι όπως πάντα, μόνο που —καθώ; καθείς καταλαβαίνει—έχειρικώ φόβο του προσενούσε ή προσέγγιση ή δικιά μου. Μου είχε μείνει ακόμα τόσο απ' την παληά καρδιά όσο για να νοιώσω στην άρχη κάποια θλίψη για την δλοφάνερη αυτή άντιπάθεια από μέρους ενός πλάσματος, που κάποτε τόσο μ' αγαπούσε, αλλά γρήγορα τό αίσθημα αυτό άντικατάστησε ό θυμός ό άγριος, και τότε με κατέλαβε για την τελειωτική κι' άνεπανόρθωτη άποσύνθεση μου τό πνεύμα τη; **Διαφθοράς.**

Γιά τό πνεύμα αυτό ή φιλοσοφία δεν έχει άσχοληθώ, αλλά είναι τόσο βέβαιος όσο οι ζώο άλόμα, ότι ή διαφθορά και ή κακία είναι από το; πρώτους παλμούς τη; ανθρώπινης κρυδιάς, από τά πρώτα άχώριστα αίσθήματα που άνοιγουν δρόμο στη δική μας του χρακίτηρα του Ανθρώπου. Ποιός δεν έχει χιλιάδες φορές διαπράξει με κάκία ή δόλια πράξη μόνο και μόνο έπειδή **δεν έπρεπε** να την κάνει; και μήπως όλοι μας δεν έχουμε με άδική με κάκισή, άόπμα κι' όταν συνετά σκεπτόμαστε, να καταπατήσουμε εκείνο που λέγεται νόμος, άκριδώς όλοι μας δεν έχουμε με άδική με κάκισή, άκό-

μα κι' όταν συνετά σκεπτόμαστε, να καταπατήσουμε εκείνο που λέγεται νόμος, άκριδώς έπειδή ξέρουμε πώς λέγεται έτσι; Αυτό τό πνεύμα, λέω της διαφθοράς ήθε να καταστρέψη και μένα όριστικά.

Ήταν αυτή ή άχόρταγη λαχτέρα της ψυχής να ξερεθείσει τον ίδιο τον εκυτό της, να εκδιάση την ίδια της τη φύση, να άδικήσει για τό άδικου τη χάρη μόνο, ήταν αυτή που μ' έκανε να εξακολουθήσω και τελειωτικά ν' άποτελειώσω τό κακούργημα που καταπατήστικα κατά του ά κάκου ζώου.

Ένα πρώ μ' όλη μου την ψυχραιμία έπέρασ στο λαμό του με ά θηλιά και τό έκρέμασα στο κλαρί ενός δέδρου; τό κρέμασα ενώ τά άκρυα κυλούσαν απ' τά μάτια μου κι' ή τύψη ή πικρότατη έτρωγε την καρδιά μου; τό κρέμασα γιατί ήξερα πώς μ' αγαπούσε και γιατί ήξερα πώς δε μου είχε δώσει καμμία άφορμή να τό άδικήσω έτσι; τό κρέμασα γιατί ήξερα πώς κίνοντας τοτό έκανα άμικτή μεγάλη, θανάσιμη άμικτή που σε μεγάλο κίνδυνο θα έφερνε την άθάνατη ψυχή μου, τόσο ώστε να την κρατή πάντα μακριά — ά θάταν αυτό δυνατό— πάντα μακριά απ' την άμέτρητη εύσπλαχνία του Πανάγαθου και Τρομερώτατου Θεού . . .

(*Ακολουθεί)

ΠΕΡ. ΚΟΜ

Σαν έπεσε τό χέρι του άκούμπησε σε κάτι μαλακό; τό πήρε και σαν να ήθελε να ζεσταθώ κοντά του έφερε στο λαμό του. Έκείνο κουλουριάστηκε όσο καλύτερα μπορούσε. Σε λίγο δεν άκουγόταν παρά ή βαθείά άναπνοή του πάτερ Γεράσιμου κι' ένας παράξενος ψίθυρος που βγαίνει από τά σπλάγγνα της γάτας. Και ή φωνή της βροχής έμπικνε στο κελί, θολή πνιγμένη. Πέρασαν μερικές ώρες. Ξαφνικά ό πάτερ Γεράσιμος άνοιξε τρομαγμένος τά μάτια του.

Έμενε για λίγο στο σκοτάδι με την έλπίδα πώς ή πρώτη έντύπωσι θα είχε περάσει και πώς άκόμα μπορούσε να ξαναοιμηθώ. Μά ήταν πιά άδύνατον. Η άνάμνησις είχε ζωντανέψει για καλά με τα του και τον έκανε να δοκιμάζω ένα σωρό άλλόκοτα συναισθήματα. «Τί παράξενο όνειρο» ψιθύρισε και τρώμαξε κι' ό ίδιος στη φωνή του που άπλωνώταν στο κελί Σηκώθηκε και άναψε τό κερί. Στο άναμα του σπύρτου με τό κρότο που έκανε γλυστρώντας στο κουτί και με την άπότομη λάμψη τρώμαξε. Την είδε. Το φάνηκε πώς; τη είδε μπρός στη πόρτα του κελιού. δλόασπρα ντυμένη και πώς τον κορδίζουε «Θεέ μου, ψυθίρισε, βοήθησέ με. Δέν τη σκέπτομαι πιά, δε θέλω να τη σκέπτομαι» Κι' άρχισε να περπατά μηχανικά σε να ζητούσε βοήθεια. Μά όσο έλεγε πώς δεν τη σκεπτόταν τόσο κείνη τη στιγμή περνούσαν ένα σωρό εικόνες σύντομες νακαθάρές απ' τό μυαλό του. Τώρα περπατούσε άπάνω—κάτω στο κελί, άθόρυβα, νευρικά τραβώντας τό γένη του Στάθηκε για λίγο στο τραπέζι, έρριψε με ά ματιά σε κάποις ιερό βιβλίο, με πάλι, άθελα τά μάτια του ξεφυγαν από κεί και κύτταξαν άλλο; με πάντα κείνη έδλεπαν «Θεέ μου, σάσε με ψυθίρισε μη τολμώντας να κυττάξω ψηλά.» Ύστερα σαν κάτι άόρατο να τον έσπρωξε, κάθησε στο ξύλινο τραπέζι σκεπασμένο με ένα δαθό πράσινο σκέπασμα, κι' άνοιξε κάποις απ' τά ιερά του βιβλία. Διάβασε μια

προσευχή, με τα χείλη του μιλούσαν ενώ ό νοός του πετούσε άλλο; Διάβασε ακόμα για λίγο κι έμεινε καρφωμένος άπάνω στο τραπέζι. Το φάνοταν παράξενο. Νόμιζε πώς δεν ήταν πιά ζέλινο; πώς ήταν άλλος, ή όχι; πώς ήταν πια διαφορετικός τώρα. Τώρα ύστερ' από τόσο καιρό; ξυπνούσε στην άληθινή του θέσι, δοκιμάζοντα; και καινούργιο, άδοκίμαστο. Ξυπνούσε μέσα του ό παληός άνθρωπος « ό Πέτρος ». Μά κείνη τη στιγμή τά μάτια του πέσανε άγρια παράξενα πάνω σε ένα φάκελο που έγραφε « Στόν πάτερ Γεράσιμο κ.τ.λ. ». Τό έπρωξε με τά δάχτυλα θέλωτας να θυμηθώ και, πολλά . . .

Και θυμήθηκε, με τά μάτια του πέσανε πάλι στα ιερά του βιβλία, κ' ύστερα πάνω σε μια καρέκλα πουταν άκουμπισμένα τά ράσα του. « Κι' όμως, ψιθύρισε έτσι είναι, έτσι πρέπει να είναι είμαι ό πάτερ Γεράσιμος ». Και φάνηκε συλλογιμένος « Άς είναι όμως θα έπρεπε να είμαι ό πάτερ Γεράσιμος; ». . . . Κείνη τη στιγμή χτύπησε στο κελί και ή φωνή κάποιου καλόγερου άκούστηκε να λέη «Πάτερ Γεράσιμε!» Η φωνή αυτή σκέπασε πολλά.

Βγήκε.

—Πάτερ Γεράσιμε ό Βροτός πεθαίνει, φώναξε κάποις που κρατούσε τό άγιο δισκοπότηρο

—Πεθαίνει;

—Ναι ειπε σιγανά κάποις, και θέλει έσένα να έξομολογηθώ.

Βγήκαν μαζί. Πέρασαν τό διάδρομο σιωπηλοί κι' έφθασαν στο τέλος μπρός σε ένα μεγάλο παράθυρο. Μερικοί νυσταγμένοι κύτταξαν έξω κ' ύστερα όλοι χάθηκαν στο τελευταίο κελί.

Η βροχή είχε πάψει, λές; κι' οι άόρατοι πολεμιστές που πολεμούσαν με τη γη, είχαν σταθεί για να ξεκουραστούν.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΩΡΟΣ

ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

ΤΑΒΙΒΛΙΑ

Στο περασμένο φίλλο άναγγείλαμε την έκδοσι της «Μικρούλας, του παικτού Τυμφροπού. Σ' αυτό τό ρωμάντο δείχνει ό συγγραφέας τη ροπή του στο ρωμαντισμό, που παραδέχεται ότι στη καλλιτεχνία δεν θα λείψη ποτέ.

Σε πολλά μερη του έργου του ανεβαίνει ψηλότερα από τον κόσμο και καταλαβαίνει μέσα του την ύπεροχή της ψυχής επί της ύλης Δημιουργεί με μικρή ιδεώδη ψυχούλα, της Νένας, αν κι' αυτό είναι κάπως άφύσικο δφρηπλασημένη με λεπτά αίσθήματα και ίδα

νικά και ζυμωμένη με τη δυστυχία.

Έν τούτοις σε μερικά μερη το έργο αυτό είναι άψυχολόγητο και συγκεκριμένα, πώς ό Δημος Βελουζινός αγαπά ένα τόσο δά πλασματάκι με έρωτα;

Ύστερα είναι τελείως άδικαιολόγητη ή λευθρία της Νένας να γνοιξη απ' έδω κι' απ' εκεί, άφο; όκεφτή κανείς

1) την άλικία της.

2) Ότι ήτανε μοναχοκόρη και δύσκολα ή μάνα της θα ξεκόλαγε από κοντά της, από άγάπη.

Κάνει τη άνάλυσι δυό ψυχών που διαπνέονται από αντίθετα αίσθήματα του Νίκου, που

τον παρουσιάζει ύλιστή, όπως οι περιδότεροι αν όχι όλοι οι νέοι της εποχής μας και του Δήμου Βελουχινοῦ, που τον παρουσιάζει αισθηματία, σαν ποιητή, και ιδεαλιστή, χωρίς να αποκλείει όλως διόλου και τον ύλισμό απ' αυτόν, καθώς φαίνεται απ' την έκδρομή στο Χαλάνδρι, που.

... την εδφίξε στην άγκαλιά του και τή φίλησε στο στόμα . . .

Ἄξιου προδοχῆς μερικά κουματάκια από το ήμερολόγιο τῆς νεκρῆς

Ἔστερα τὴν πρωτομαγιά στὰ Πατήδια ὁ ποιητῆς ζωγραφίζει με ὠραίες πένθυμες πιναλίες.

(Τί θέλουνε οἱ νεκροὶ μέσα στοὺς ζωντανούς;

Ἄς πᾶνε καλλίτερα νὰ κλειστοῦνε πάλι στὸ νεκροταφεῖο τους, γιὰ ν' ἀφίδουνε καὶ τοὺς ζωντανούς ἡδύχους νὰ γλεντήσουνε!)

Στὸ τέλος ὁ συγγραφέας με δυνατόους χρωματισμούς δείχνει τὸν τρόπο, που κάθε κορίτσι παίρνει τὸν κακὸ δρόμο χωρὶς νὰ τὸ θέλει πολλές φορές.

Μόλα ταῦτα ἡ Μικροῦλα δὲν κατώρθωσε νὰ φθάση τὴν ὠραία τοῦ Πέραν ἀλλ' ἄς ἐλπίζουμε ὅτι ὁ συγγραφέας θὰ μες ἱκανοποιήσῃ με ἄλλο τοῦ ἔργου σου μέλλον ἂν καὶ λείπει, που δὲν πρέπει νὰ τὸ λείπει, ὅτι εἶναι τὸ τελευταῖο του.

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑΣ

Δύο ἐνδιαφέρουσες δυναυλίες ἔδωκε τὸ Ἑλληνικὸν Ὀδεῖον στὰ Ὀλύμπια τὴν περασμένη βδομάδα.

Ἄξιει ξεχωριστῆς προδοχῆς ἐμφάνιση τοῦ κ. Καραλίβανου στὴ διεύθυνση τῆς Λεωνόρας τοῦ Μπετόβεν που δείχνει πῶς μιὰ μέρα θὰ γινηγέρδς μαέστρος.

Ἀπὸ τοὺς ἄλλους μες ἄφησε ζωνρὴ ἐντύπωση τὸ παίξιμο τῆς δ' Καμπίτον στὴν ἐκτέλεση τῆς Οὐγγρικῆς Φαντασίας τοῦ Λίσε.

Ἐχει τεχνικὰ τοῦ μουσικοῦ προτερήματα δπάνια γιὰ τὴν ἡλικία της.

Ἐπίσης πολὺ καλὴ ἡ δ. Λαμπρινοπούλου καθώς καὶ ἡ Κ. Δημητριάδου.

Στὴ δευτέρα δυναυλία μες κράτησε δὲ κατανιχτική προδύλωση ὁ « Τάφος » τοῦ κ. Φραγκοπούλου, που τὸ ἐμπνεύστηκε ἀπὸ τὸ ὁμοίτιλο, ποίημα τοῦ Παλαμά καὶ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς δ ὀκνῆς που ἐμελοποίησε ὁ δυνθῆς.

Εἶναι ἔργο δυνατῆς ἐμπνεύσεως κλαστικῆς τέχνης. Ἰδίως ἡ ἐπεξεργασία τῶν θεμάτων καὶ ἡ ἐνορχήστρωση φανερώνουν ὀρημότητα τεχνική.

Ἐπίσης πολὺ καλὴν ἐντύπωση μεσῶφησαν ἡ κ. Τάντη που τραγούδησε τὴ « Γρηὰ Ζωὴ » τοῦ κ. Καλομοίρη καὶ τὴ « Βασιλίσσα » τοῦ Σαββά » τοῦ Γκουνῶ με αἰσθημα καὶ τέχνη καθώς καὶ ἡ δ. Γρηγοράκη καὶ οἱ δύο μαθήτριες τῆς δ. Γεννάδη που ἐκτός ἀπὸ τὴ γλυκειὰ καὶ μεταλλικὴ φωνὴ εἶχε καὶ ὠραία ἐμφάνιση καὶ που τραγούδησε τὴν ἄρια τῆς « Ἑλυσδάβετ ἀπὸ τὸ Ταγγάουζερ » τοῦ Βάγνερ καὶ τὴ Γρηὰ Ζωὴ τοῦ κ. Καλομοίρη που ἐπιδφράγισαν ἐνθουσιαστικὰ μπιζαρίσματα τοῦ κοινού.

Γιὰ τὶς τόσο καλὰ ἐξαλιγμένες μαθήτριες συγχερομάστε τὴν ἐκλεκτὴν τεχνίτρα δ. Γεννάδη.

Ὁ « Παπῆς Εἰδωλολάτρης » τοῦ κ. Ἀλυπερτη ἐμπνευμένος ἀπὸ τὸ γνωστὸ δῆγμα τοῦ κ. Δ. Βουτυρά ἔχει ἀξία μόνο ὡς προσπάθεια γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῆς ἰδέας ὁ δυνθῆς δὲν κατώρθωσε νὰ ἰσοροπήσῃ τὴν τέχνη με τὴ διάθεση καὶ νὰ δώσῃ ἐνότητα στὶς ποικτικῆς εἰκόνες· Μονάχα φαίνόταν ἡ προσπάθεια τοῦ νὰ μουτερνίσῃ.

Ἄξιει ἐπίσης νὰ σημειωθῇ τὸ κλασικὸ παίξιμο τῆς δ. Πάνου μαθήτριας κ. Εὐλαμπίου που ἀπέδωσε με ἀκριβία καὶ μουσικότητα τὴν μπαλάντα τοῦ Faure

Τὸ ἴδιο καὶ ἡ κ. Σ. Κυπριώτου που ἔπαιξε με τέχνη καὶ διάθεση τὸν Κονσέρτο τοῦ Βιστάν λαμινόρε.

Πολὺ καλὴ ἦταν καὶ ἡ δ. Μαρία Κατούλα στὴν ἐκτέλεση τοῦ Κονσέρτου δὲ σολ. ματζόρε τοῦ Μπετόβεν.

Γιὰ τὴν εὐδυνειδιστὴ ἔργασία τοῦ προοδευτικοῦ Ἑλληνικοῦ Ὀδεῖου χρωστοῦμε στὸν πρωτεργάτη του κ. Μανῶλη Καλομοίρη θερμὰ συγχαρητήρια.

Ο ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΟΣ.

ΨΑΘΑΚΙΑ ΑΡΙΑΝΟΥΤΣΟΣ & ΣΙΑ

Μοδέρνα — Ἀνώτερα
τῶν Εὐρωπαϊκῶν
Με τιμὰς ἐργοστασίου

ΠΡΑΤΗΡΙΑ
Σταδίου 37
Αἰόλου 166

ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΨΙΩΤΗ-ΚΑΤΕΡΙΝΑΚΗ & ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ
ΑΘΗΝΑΙ 37 ΟΔΟΣ ΚΟΔΟΚΟΤΡΩΝΗ 37

1923